

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile neîncercate nu se pri-
nesc. — Manuscrise nu se
returnează.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele:

BIBLIOTECĂ DE ANUNȚURI:
în Viena: la N. Duker Nachf.,
Nux. Augenföld & Emerik Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik,
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII) Erzsébet-körsút).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o colonă
10 bani pentru o publicare. —
Publicări mai dese după tari-
fă și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumneacă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumneacă 3 franci.
Se primumă la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dăsul în casă: Pe un an
24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe trei
luni 6 corone. — Un exemplar
10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 12.

Brașov, Miercuri 16 (29) Ianuarie.

1902.

Românii săceleni terorizați.

Cine ar fi crezut, că în comuna Săcele din pacinicul comitat al Brașovului, tocmai acum sub zodia regimului Szell cu „dreptul“ și cu „dreptatea“ lui, se isbucnescă o luptă crâncenă naționalistă, care se ajungă până la cuțite.

Își pôte omul inchipui, ce ar fi fost la alegerile dietale din Hărman, în Octombrie trecut, în cas când lupta ar fi decurs între Români și Unguri, ér nu între aceștia și Sașii, cari în cercul electoral al Săcelelor au coveșitorea majoritate, decât nici alegerile comunale ținute sеп-тēmâna trecută în Satulung unde sunt numai Români și Ciangăi, n'au putut se se sfârșescă fără vèrsare de sânge.

Nu voim se glumim, nici n'avem de gând se facem din țințar armăsar. dér faptul s'a petrecut în adevèr, imediat după actual electoral — și în ast-fel de chip încât apare prea învederat nexul lui strîns cu agitațiunile de răsbunare ale fracțiunii șoviniste malcontente ciangăesci, care nici ađi nu se mai pôte reculege de trântela, ce i-s'a dat cu ocașiunea ultimelor alegeri municipale.

Firesce, că ca pretutindenî unde Români sunt în atingere directă cu cetățenii de prima calitate maghiarosecuio-ciangăesci, Români sunt aceia în capul cărora trebuie se se spargă tôte; ei sunt piéza rea, ei sunt și rămân în tot-déuna „hoții de pă gubași“.

Bietul preot din comuna Dob dela Someș, în diecesa Oradiei, care a fost atât de crâncen pedepsit, pentru-că n'a lăsat se se cânte în biserică în limba maghiară și ș'a spus părerea despre acest îndrăsnèț atentat, cam sincer și pe șléu — nu este singurul, care trebui se se es-perieze terôrea regimului „dreptului“ și al „dreptății“, ci are mulți și ne-numerați soți de suferințe pretutindenî și de tôte nuanțele, până și pe terenul pacinice activității municipale și comunale.

Bat'o focu de congruă! De când a scormonit'o diavolul din intunecimile de sub pământ, nu mai pôte rësuffa liniștit nici un preot de ai noștri, căci de ar fi îmbrăcat chiar în porfiră și vison și de ar fi cel mai cinstit și leal cetățen de pe globul ungueresc, nu-i ajută nimic, și e vai de capul lui, decât nu-o nimeresce séu este prea demn și mândru ca se-o nimerescă a găsi gusturile fistichii și a implini poftele fisolgăbiréilor și a tuturor celor, cari stau la spatele lor.

Dér și afară de congruă, câte nu sunt mijlôcele de terorizare a preoților noștri bravî și a celor ce îi urmèză cu încredere?

Sè urmărim numai puțin cazul din Săcele. Cetitorii noștri știu ce s'a petrecut acolo la alegerile trecute comitatense! Mulțămită energicei atitudinî a alegătorilor români și a preoților, cari s'au pus în fruntea lor, Români au reușit a incheia un

compromis *ad hoc* electoral, dobèndind două lucruri: întâi alegerea unui fruntaș român ca membru în congregație, al doilea aplicarea unei bune lecțiuni acelei fracțiuni ungueresci, care era în credință, că pôte se taie și se spândure cum vrè în Săcele.

Românii de acolo, cari ca poporațiune formèză majoritatea în Săcele, dér—în urma unor circumstanțe nefavorabile de natură mai mult economică — au ajuns se aibă astăđi numai a treia parte din totalitatea alegătorilor, au dat prin amintita purtare o probă, că mai sunt și ei aici — și că nu se pôte așa ușor trece peste ei, nici când așa li-ar veni le socotèlă celor din fruntea comitatului care se vede că așa înțeleg dreptul și dreptatea domnului Szell, ca se încèpă cu ea numai dela Unguri.

Drept mulțumire Ungurii strigă în în fôia comitatului, lor din Brașov, că cei cari în Săcele s'au aliat cu dușmanii Maghiarilor — nu sunt decât nisce „Maghiari amăriți și de jale“. Atâta însè nu era de ajuns, căci în cele din urmă cine dintre Români Săceleni se indeletnicesce cu cetirea acestei foite ungueresci?

Trebuia decî se se recugă și în cazul de față la vechile apucături de terorizare. Mai întâi, îndată după alegerile municipale s'a ridicat o volbură de ură și de intrigi în contra preoților Verzea, cari avură curagiul a-se opune curentului fracțiunei Sukösd Donát et Sáneke.

Din norocire preoții din cestiune nu s'au îngrozit de murmurele amenințătore, ce veneau din acea parte și au rămas la postul lor, deși ca Români de inimă au trebuit se re-simță amar veninul săgeților, ce s'au îndreptat în contra le chiar în presa noastră de cătră nisce ómenî invideoși și mici de suflet.

În această situație au urmat la rënd și alegerile comunale. Raportul, ce l'am publicat erî, ne dă în tótă scurțimea o iconă despre decursul lor. De astă-dată Români cu tôte insistențele lor n'au putut îndupleca pe noul fisolgăbirèu și pe Ungurii séi de a face vre-o concesiu-ne și Românilor. Inzadar s'au provocat la vechiul pact ca după trei ani se alterneze la postul de jude primar Ungurii cu Români. Noul fisolgăbirèu, Dr. Semsei, a declarat categoric și franc, că nu pôte face nimic. căci e silit se țină sémă de interesele partidului séu. Firesce, că nici n'a pus în candidare vre-un Român — de témă, ca se nu o pă-țescă ca la alegerile premergètore.

Tôte ca tôte, dér ceea ce a trebuit se ne turbure adènc, a fost atacul ce l'au făcut după alegere o cètă de alegători ciangăi asupra unui grup de alegători români, cari se întorceau séra acasă. Doi inși din acești alegători români, ómenî bè-trăni cu numele Neagoe Pop și St. Stoița, au fost crâncen loviți cu parii în cap, așa că au rămas scâlțați în sânge fără simțire. Acest atac nocturn, întèmplat imediat după alegeri,

și la care, cum ni-se asigură, au luat parte vre-o 15 Ciangăi toți din partida care a jurat nimicire Românilor, este prea bătător la ochi, decât ca se nu fiă o aparițiune mult semnificătore; chiar și în Săcele, unde atacurile de răsbunare nu sunt nici de-cum raritate.

Ni-se pare, că avem de a face aici c'un semn, că sub egida noului fisolgăbirèu necunosçtor de stările sècelene, se inaugurează un sistem de teróre, care nu se potrivește nici-decum în cadrul programului, cu care actualul fișpan al Brașovului a debutat la instalațiunea sa.

Li atragem atențiunea asupra celor ce se petrec ađi în Săcele. Atragem în deosebî atențiunea vice-șpanului dela noi, care are se rës-pundă în prima linie pentru neajunsurile, ce turbură pacea locuitorilor din Săcele, și credem că am fi în drept se așteptăm se se facă serioasă cercetare și se se pedepsescă culpabilii, fără cruțare.

Nu mai merge nici pentru organele siguranței publice dintre Ciangăi, ca cercetările se rămână fără de nici un rezultat. cum prea adese-orî s'a întèmplat în trecut căci étă că a treia đi după acel atentat, un Ciangău a lovit în cap pe un nuntaș-român, fiind-că acesta n'a voit se-i dea lui și soților séi, din vinul rezervat pentru nuntașii, cari petreceau la un otel.

Nu scim, ce se dicem despre acest din urmă cas, dér ne vine a întreba, că óre nu aștîțările continue în contra Românilor — cari au ajuns a fi priviți ca o piedecă pentru devoltarea atotputernicieii ciangăesci — au dat nascere și acestui crud și barbar atac, care nu era motivat cu nimic?

Gr. catolicii și congresul. În ședința dela 26 l. c. a congresului catolic Ugron a đis între altele: „Greco-catolicii ar fi venit și ei la acest congres, decât ar fi avut încredere, că în organizația bisericeii rom. cat. este un teren, pe care ne-am putè sprijini unii pe alții. Ei însè nu vor se ia parte la autonomia noastră, fiind-că véd, că n'are nici un sens a-se alipi de biserică catolică, care renunță la drepturile sale. Nici biserică catolică din Ardél nu vrè se participe la această autonomie, căci ea ridică părète despărțitor între Maghiari și Maghiari. Atunci cum putem aștepta a-i alipi de noi pe Români gr. cat?“

În dieta ungară au fost la ordinea đilei erî, în 27 Ianuarie, mai multe casuri de suspendare a imunității. Casul deputatului slovac *Valasek* a provocat o mică discuțiune. Deputatul *Rujiak* a cerut refusarea cererei pentru suspendare, pe motiv, că curia s'a ocupat deja cu această afacere. Dieta a suspendat imunitatea lui Valasek (!)

Cestiunea mării Negre. „*Novoje Vremja*“ ridică đin nou cestiunea mării Negre. Organul rusesc cere, ca orî se fie liberă intrarea tuturor năilor de rësboi prin Dardanele, orî Rusia trebuie se lucreze

astfel, ca acesta Mare se fie închisă pentru toți, rămând un simplu lac interior rusesc. Reclamațiunile acestea par a porni din grija, ce-i inspiră Rusiei nouele căi ferate proiectate în Asia-mică și cari o pun într'o condiție de inferioritate față de Turcia, care va putè cu înlesnire se grămădescă atâtea trupe în orî-ce punct și în scurt timp, încât ea nu se va putè mișca.

„Sporul“ Maghiarilor. Din recensèment în recensèment numărul Maghiarilor crește — pe hârtie. La ultimul recensèment bucuria foilor șoviniste a fost nemèsurată, căci se spunea negru pe alb, că numărul Maghiarilor a atins deja 50%, va se đică tocmai jumètate din populația totală. Điarul „Parlamentăr“ din Viena, citând cartea lui Varga despre lipsa de copii la poporul maghiar, pe care am analizat'o și noi la timpul séu, spune că sporul arătat de statistica maghiară este ilusoric. Numitul điar mai citèză și o altă dovadă în susținerea tесеi sale. Acesta este statistica militară. Armata austro-ungară (linie și rezervă) numèră 839.000 ómenî. Acestă cifră se divide după naționalități în modul următor: 430.000 Slavî, 227.000 Germani, 127.000 Maghiari, 48.000 Români și 14.000 Italiani. În armată Maghiarii sunt reprezentați așa-dér cu 15% (abstragènd de honvedime), va se đică tocmai cu un sfert mai puțin, decât în statistica oficială maghiară. Judecând după acest raport putem constata în mod apodictic, că sfortările de 35 ani de campanie maghiarisătore n'au produs nici un rezultat și că procentul Maghiarilor în realitate nu este decât 38%, va se đică numai cu 2% mai mult, decât pe la mijlocul secolului 19.

Sentița din Sătmariu.

(Condamnarea preotului Gh Ardeleanu.)

Mai bine de o lună deja se lansase prin điarele maghiare scirea, că în Sătmariu s'a descoperit un nou „trădător de patrie“, un preot „maghiarofag“, care ar fi dis credincioșilor séi „se nu spurce biserică cu limba unguerescă“.

Preotul a fost dat, se înțelege, în judecată, dér la prima sorocire inculpatul nu s'a prezentat, fiind-că nu i-s'a putut înmăna citația. S'a fixat decî un nou termen pe điuva de 25 Ianuarie, când prezentându-se inculpatul, procesul s'a judecat și preotul fù condamnat la 6 luni închisóre și 400 corone amendă, după cum am comunicat erî la ultimele sciri.

Din scirile nu tocmai complete, ce le avem ađi la dispoziție, putem se comunicăm cetitorilor noștri următorele despre acest cas:

„Delictul“ s'a comis în điuva de 25 August 1901. Tînèrul preot Gh. Ardeleanu, administratorul parohiei Negru de lângă Beiuș, aflându-se la socrul séu, părintele Mihail Ciurdariu, protopopol districtului Sătmariu și paroch în Szamos-Dob, a celebrat în acea đi, fiind Duminecă, în locul socrului séu sf. liturghie.

În timpul liturghiei auđind din strană un cântec bisericesc în limba maghiară a interđis a-se cânta mai departe în acea limbă. Liturghia s'a terminat, cântându-se mai departe în limba română, care este *limba liturgică* a bisericeii.

Ce se veđi însè? S'au aflat nisce rêu voitori, cari au denunțat pe părintele Ar-

deleanu, că ar fi interzis cântecul bisericesc maghiar, cu cuvintele: „*Nu spurcați cu cântece ungurești casa Domnului*“.

Se înțelege, că o asemenea „insultă“ a limbii statului nu se putea tolera. Eită pricina pentru care părintele Ardeleanu fu dat în judecată și condamnat după § 191 din codul penal.

Este de interes a ști, ce spune numitul §. Eită textul lui:

§. 191 „Comite un delict, și se pedepsește cu închisoare până la șase luni și amendă până la două sute fiorini acela, care într'un local destinat pentru săvârșirea ceremoniilor unei religii recunoscute de stat, face scandal public sau defaimază cu fapta sa cu cuvinte scandalose, cu ocaziunea ceremoniilor religioase, în locul destinat pentru funcțiunile rituale, sau înafară din acel local, obiectul cultului religios sau obiectele rânduite pentru săvârșirea ritului.“

Din interdicerea unei cântări în tonate într'o limbă nerecunoscută, ca limbă liturgică, interdicere făcută de preotul celebrant numai un om neorientat ar pute deduce, că acel preot a provocat scandal în biserică. Apoi prin cuvintele, cu cari preotul Ardeleanu a interzis cântarea într'o limbă profană, admitând chiar, că ar fi fost mai aspre, n'a defaimat de loc nici „obiectul cultului religios“, nici „obiectele rânduite pentru săvârșirea ritului“, știut fiind, că cântecele ungurești nu sunt „obiectele rânduite pentru săvârșirea ritului“ în biserica română greco-catolică.

Să admitem, că preotul ar fi dis-cuvinte ce i-se impută. Și ce e cu asta?

În limba românească un obiect se dice că se „spurcă“, când se pune într'insul alt-ceva, decât aceea, pentru care este destinat.

O covată, în care se frământă pâinea, dacă te-ai spălat într'insa pe obraz, este deja „spurcată“ și nu mai poți să faci pâine în ea. Fără a fi pus așa-dér fecalii și mai știu eu ce lucruri spurcate în covată, ea a devenit spurcată prin simplul fapt, că ți-ai spălat într'insa cinstita mutră.

Dacă prin urmare părintele Ardeleanu ar fi dis-chiar cuvintele, ce i-se impută, el ar fi fost fidelul interpret al modului de cugetare a poporului, fără să se gândescă măcar a necinstiti sa defaima „suveranitatea“ limbii maghiare.

Este evident, deci, că „cucericii“ credincioși, cari au reclamat pe părintele Ardeleanu la judecatorie, au greșit drumul jalbei, căci cestiunea este de natură bisericască și trebuia să fie judecată numai de forul bisericesc, adică de episcopul de Oradea.

Este destul de regretabil, că dintr'o cestiune pur bisericască s'a făcut o cestiune de politică șovinistă și s'a dat să fie judecată la judecătoria civilă, care a dictat apoi inculpatului maximul pedepsei pe baza §-ului referitor la „scandalurile provocate în biserică și defaimările obiectelor rituale.“

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Grigorescu.

(Continuare.)
III.

Câte-va momente din această admirabilă viață. — S'a născut la 1838 pe moșia Pitaru, a familiei Lenș. Părintele său era arendaș. (Peste câțiva ani a scăpătat) Copilul a deschis ochii în mijlocul acelei naturi, din care mai târziu au pornit strălucirile lui inspirațiunii. Dumbrăvi, drumuri cu pulbere arsă, brii albastrii de deasupra și pe de-asupra Carpații stîngîndu-și zigzagul în lumina cerului. Aci, primele vise de copil naiv cu ochi iluminați. Pe la 6 ani venise în Capitală, în Cărămidar, orfan de tată, cu familie numeroasă și strim-torată. O plăcere înăscută a lui: dregea icănele vechi. La 10 ani, trecînd prin Dudescu, vădî nise sfîinți la geamul unui zugrav, prietin al familiei. Doi ani învăță,

În ceea-ce privește comuna Szamos-Dob, ea este o comună mixtă, locuită în două părți și mai bine de Români și numai în a 3-a parte de Unguri calvini. Această comună face parte, cu alte 7 comune, din districtul protopopesc Sătmărean. Acest district numără 6076 de suflete de Români între 14—15.000 de Unguri, în preponderanță calvinii.

Din păcate însă Românii se desnaționalizează încetul cu încetul și în multe părți numai biserica cu limba ei liturgică română le mai reamintesc originea.

De acum se va pute introduce și în biserica limba profană, căci preoții, cari ar îndrăzni să protesteze, ar păți-o ca Ardeleanu!

Delateca.

Serată literară-musicală în Blăși.

Blăși, 27 Ian. n. 1902.

În ciclul seratelor literare din această iernă, a doua serată s'a ținut Duminecă, în 26 a l. c. în sala de gimnastică. De astă-dată nu s'a produs *Casina română*, ci *Societatea de lectură „Ioncențiu Micu Clain“* a teologilor, și încă cu mare și deosebit succes, atât în privința morală, cât și materială.

Bravii noștri teologi din seminarul gr.-cat. arhidiececan, constituiți aprôpe de trei decenii într'o societate de lectură, ce poartă numele *marelui arhiepiscop român*, în tot anul obicinuaiu a ținé, în memoria fericitului ei patron Ioan Inocențiu Micu Clain, o ședință festivă.

Până în anul trecut ședințele festive ale teologilor se țineau în edificiul îmbătrânit al Seminarului arhidiececan, care însă nu dispunea de-o sală atât de spațioasă pentru a cuprinde în sine pe toți cei ce se interesau de- asemenea lucruri frumoase și salutare. Era deci o dorință generală, ca ședințele festive să se țină într'o sală mai acomodată.

Astfel în anul trecut, în locul acelor ședințe festive pentru prima-ora s'a dat o serată literară-musicală în spațioasa sală de gimnastică, serată, care a fost bine apretiată chiar și în unele țiare ale noastre.

Îndemnați de succesul din anul trecut, teologii noștri au aranjat și în ést-an în sala de gimnastică, tot în amintirea patronului societății lor, o frumoasă și interesantă serată literară-musicală, despre care cu tot dreptul se poate dice, că a succes pe deplin; mai bine de cât toate ședințele festive de până acum ale acestei societăți.

Ca și la alte ocaziuni de această natură, publicul nostru și de astă-dată s'a interesat mult de lucru și s'au prezentat în număr frumos toate clasele noastre. Ba, ce e mai mult, am putut observa mai multe persoane chiar și din provincie. Cât de mulți au fost cei prezenți, apare învederat din venitul seratei. Căci deși prețul de intrare a fost numai un bagatel, totuși s'a încasat suma de *141 cor. și 50 bani*, care

frecînd dela început colorile între două pietre neteđi, lucrând mai pe urmă, și de multe-ori legănînd în brațele sale delicate o copilă în fașe a patronului.

Intr'o ți i-se păru — și nu se înșelase — că nu mai are ce învăța. Iși părâsi dascălul și se duse acasă. Acasă greutăți, sărăcie, mumă veduvă. De unde pensule și vâpsule? Era primăvară. În desperarea lui de copil sfânt, eși pe una din barierele Capitalei. În cotro? Nu-și da seama. Un gând îi fulgeră prin minte. Atâta unțșor risipit prin ierbă și florii! Iși umplu basmaua cu unțșor. Se întorse în piéță și-l vîndu. În câte-va țile, după un comerț sîrguitor, inima-i-se bâtea de bucurie. Avea cu ce să-și cumpere colori și pensule.

Cele dintăi icone, din amintire, le

ințrégă este destinată pentru un scop nobil național-bisericesc.

În ce privește programa seratei, ea a fost destul de variată și cuprinďetore, ba pôte chiar prea cuprinďetore, căci executarea celor 12 puncte din program a durat 2 ore și jumătate. În general toți și-au achitat bine rolurile.

Cuvîntul de deschidere și de închidere rostit de președintele societății *I. S. Frățilă*, teol. an. IV, a fost în totă privința bine potrivit.

Simpaticul tînăr *Octavian Popa*, teol. an. II, a cetit o disertație foarte interesantă despre „Secta Pocăiților“, în care a vorbit pe lung despre unele principii ale pocăiților său nazarenilor, apoi în urmă în câte-va propozițiuni a atins lățirea acestei secte și modalitatea de-a fi împedecată lățirea acésta. Disertația a fost lucrată în adevér cu multă diligență, și mai ales în partea primă, care a fost un adevérat studiu, ce face onóre tînărului disertant.

Nu pot însă să nu fac observarea, că un studiu ca acesta nu era cu totul potrivit pentru a lega atențiunea tuturor ascultătorilor, în măsura cuvenită. De aci vine, că atențiunea sexului frumos a rămas mai puțin captivată. Abstrăgînd dela acésta, studiul frumos și interesant al d-lui Popa a făcut impresiuni bune asupra noastră.

După disertație vréu să amintesc „Cuvîntul festiv“ rostit de tînărul *E. P. Pecurar*, teol. an. III. „Cuvîntul“ său a fost în adevér o vorbire frumoasă, festivă. Pe cât de modest a pășit înaintea publicului și și-a început frumoșă vorbire, pe atât de clar și însuflețitor a continuat până în sfîrșit. „Cuvîntul“ acesta nu numai ca predare, ci și ca fond a fost foarte frumos. Vorbitorul a schițat în cuvinte calde caracterul patronului societății, a marelui arhiepiscop Ioan Inocențiu Micu Clain, care totă viața și-a sacrificat-o pe altarul bisericiei și al națiunii române. Activitatea episcopului Clain, — scosă atât de frumos în relief în monumentalul op istoric al d-lui Dr. Augustin Bunea, distinsul canonic metropolitan și membru corespondent al Academiei Române, — a fost o continuă luptă pentru drepturile némului său prigonit secolii de-arîndul. Ca adevérat martir al cauzei némului său, a fost neînfrînt și destul de tare în suflet, ca să se lupte unul contra mulțimei, până când în urma presiunilor dușmănoșe e silit să-și părăsescă turma credincioasă și patria sa iubită și să móră departe de cei cari l'au iubit și pe cari el atât de mult i-a iubit.

(Va urma).

SCIRILE DILEI.

15 (28) Ianuarie.

Corône eterne. D-l Dr. Alesandru Pop, medic arhidiececan în Blăși, în loc de cununii pe mormintele sorei sale Eca-

terina Rozsnyai n. Pop, a fratelui său Florian Pop, a cumnatei sale de curând răposate Elena Stan n. Nistor, a dăruit suma de *60 corône* pentru înfîințarea unei mese a studenților sêraci dela gimnaziul din Blăși. Corespondentul nostru, care ne comunică fapta generosă a d-lui Dr. Pop adauge, că incurrînd se va lansa un apel și tot-odată se va constitui un comitet cu scop de a realiza ideea frumoșă preconisată de amintitul domn.

Școli de stat. Ministrul Wlassics a inițiat tratări cu factorii competenți pentru trecerea unui număr înșemnat de școli confesional în proprietatea statului. Aceste școli sunt mai ales în nordul și sudul Ungariei. Numărul total al școlilor, cari vor trece în cursul acestui an la stat, este de 200. Și tot se mai plîng șovinistii, că maghiarisarea nu înaintéză destul de repede!

Purificarea limbii comerciale maghiare. Societatea foștilor elevi ai academiei comerciale din Budapesta a luat hotărîrea a elimina din corespondența comercială toți terminii străini. Spre acest scop au adresat un apel comercianților maghiari, ca să adune terminii maghiari comerciali împreună cu terminii străini corespondentori și să releveze acele obiecte și noțiuni, pentru cari nu erau până acum terminii maghiari. Pentru aceste obiecte și noțiuni se vor fabrica apoi terminii necesari, conform stadiului de astăzi al filologiei maghiare. — Teremtette!

„Agresiune asupra gendarmilor“. Suntem deprinși a-i vedé pe gendarmi agresivi și nu viceversa, și cu toate acestea, oficiosul din Cluși sub titlul de mai sus scrie, că în comuna Indol țeranii Todea Gavrilă, Todea Todea și Hudrea Tanase, „s'au opus gendarmilor, i-au amenințat, ba au pus mâna și pe cureaua dela pușca sergentului, căutând să i-o smăncăscă din mână“. *Sergentul* — continuă oficiosul — a smăncăscă pușca înderét și a aplicat o împunsătură pe brațul lui Todea Gavrilă, baioneta însă s'a oprit în spate (!) și l'a rănit grav“. Cam eufemistică descriere a unei împunsături de baionetă, care pôte va costa viața bietului Român. Cu toții se vor întreba acum, ce crimă a comis Todea Gavrilă, de a trebuit să aibă hărțuiala aceea cu sergentul, din care el s'a ales cu o lesuie gravă în spate? Ni-o spune acésta tot oficiosul dela Cluși. Gendarmii au intrat în casele acelor omeni, ca să le confiscé nise penage, ce se obicinuesc a-se purta în părțile acelea la părăi... Pe semne gendarmii se plictisesc érna și neavînd ce face, se bagă prin casele omenilor să le confiscé obiectele de îmbrăcăminte etc. Acésta totuși e pré mult.

Zestrea temei. Curia din Budapesta a stabilit într'un cas concret următoarea jurisprudentă: Zestrea rămâne și în cursul căsătoriei proprietatea femeii și

vîndu la obor. Unii evlavioși se grăbiră să aibă icône din „mănilor nevinovate“ ale copilului. La 14 ani era tovarăș, la parte, cu zugravii vestiți. În contractele unora figura clausa: „chipurile dela catapetăsmă să fie de meșterul Nicu.“ Prințesa Trubetzkoi îi porunci o „Maică a Domnului“, și nu cređu ochilor vedînd opera tînărului. I-o arătă lui Alexandru Ghica și îi prezentă pe autor. Alexandru Ghica țise mirat: — „adevérat, are mână ușoră.“ Tînărul surise, era cât p'aci să-i răspundă: — „ași fi fost bun de bărbier.“ Neapérat, el simțea ceva mai sus de umeri, chemarea lui.

În 1854 se ținu de cătră Eforia școlilor un concurs pentru o bursă de desen și pictură. Grigorescu învăța limba franceșă; idealul lui era deja Parisul. Se prezentă la concurs. Dér nu îndeplinea condițiunile: i-se cerea „umaniorile“ și el nu terminase nici clasele primare. Le îndeplinea d-l C. Stănescu. Grigorescu se întorse trist la icônele sale. Să nu mîrgă la Paris? Se așternu pe lucru și în două sêp-

témăni isprăvi o pânză de un metru pătrat: „Mihaiu scapă stindardul.“ Acest prim tablou, prin ce întemplantare nu știu, îl veduse aga beizadea Mitică. Prințul îl prezentă lui Vodă Barbu Știrbeiu. Domnitorul admiră pânza, o reținî și-i dete 100 de galbeni, dicînd Beizadelei: „E prea tînăr, să mai învețe la școlă noastră.“ Ér la sfîinți. Zugravii câte-va icône la Căldurășani.

Prima lucrare mare, ce i-se încredință fu mănăstirea Zamfira din Prahova. Aci lucră doi ani, și făcu cunoscîntă unui călugăr umblat, cărturar și vioi în povestirile lui. Véduse Sf. Munte și Ierusalimul. Nopti întregi povesti minunile de pe unde colindase. O adevérată amicitie se legă între ei. Isaia, înțelese talentul zugravului și se hotărî să plece împreună la Paris, cum or poté, după sfrîșirea mănăstirii. Călugărul trebuia să se întorcă mai întăiu la urma lui, și pentru economiile ce lăsase acolo și pentru motive disciplinare. Porniră spre mănăstirea Neamțului. Pe drum călugărul cădu greu bolnav. Grigo-

Dela „Tipografia A. Muresianu“ din Braşov, se pot procura următoarele cărţi:

(La cărţile aici înşirate este a se mai adauge se lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandaţie.)

Scrieri literare pentru popor.

„Consideraţiuni istorice asupra asociaţiunii popoarelor şi aplicaţiunile lor la naţiunea noastră“ de Ioan Clinciu profesor în Bucuresci. Preţul 2 cor. (+ 10 b. prt.)

Ţigani, schiţă istorică, de I. P. Reteaganul. Preţul 1 cor. (+10 b. p.)

Ţilele lui Mesia (Ben Hur) de renumitul scriitor Lewis Valace. Tomul I costă cor. 1.50 Tom II cor 1.40 (+ 30 b. porto de fa-care.)

A apărut Istoria lumii partea a III-a tălmăcită de preotul C. Morariu, după Dr. Th. B. Welter.

Taina norocului sėu Povestea satului Nemernicent de Tache Brănduș. Această carte e foarte potrivită pentru poporul nostru și costă 1 cor. (+10 b. p.)

Balade populare de Avram Corcea costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. Pentru România 3 lei 20 b.

Banca de școlă de I. Dariu, 30 b. plus 10 b. p.)

Disciplina în serviciul educațiunii de I. Dariu, 40 b. (plus porto 10 b)

Idealul învățătorului român de I. Dariu, 40 b (plus porto 10 b.)

Tragedia Calvarului de abat. Henry Bolu traducere în românește de membrii soc. de lect. „Inocențiu M. Clain“ din (Blășiu. Prețul 2 cor. pentru România. 3 lei plus 20 b. porto).

Lilice dela Pind, poesii macedonene-originale și daco-române de P. Vulcan, cor. 2 (pt. porto 10 b)

Curtea Sătenului, romanele de Em. Fărdeanu cor. 1 (pl. 5 b. por.)

„In veltore“ romanele și impresii de Vlăduț, cor. 1-2 (porto 10 b.)

„Amicul tinerimei“, anul I. fôia de cunosștere folositoare de prof. I. Musil, legat în pãreți tari costă 5 cor. (por. 20 b.)

Dietetica populară, scrisă cu deosebire consideratiune la modul de viață a țeranului român, de Simeon Stoica, medic pensionat. Conține vreo 25 figuri în text. Se vinde acum în loc de cor. 1.60 cu 1 cor. + 10 b. porto

Umbre și lumini poesii de Em. Fărdeanu, cor. 2-50 (porto 20 b.)

Cugete și considerațiuni din experiența vieții lui Arghirobarb. Conține 170 de sfaturi înțelepte, scoase din pãșania vieții. Prețul 20 b. (cu posta 24 b.)

Logodnica contelui Stuart, povestire din viața Românilor bihoreni, de L. Rudow-Suciu. 148 pag. 8°. Prețul. 1 cor. + 10 b. porto.)

Povestea despre prințul Ahmed al Kamel sėu Pribecul îndrăgostit Tradusă de Dr. T. Prețul 60 b. (+ 6 b. porto)

Toaste pentru tot felul de persoane și ocaziuni, de Tit. V. Gheaja, spiritual la insist. de corecțiune din Gherla. Pr. 40 b. cu posta 44 b.)

Buchetul, culegere de cântări bătrânești și naționale de I. Pop Reteaganul. Prețul 50 b. (cu porto 56 b.)

Răsete și zămbete, de T. V. Gheaja, cu 254 de anecdote, păcălituri și povestiri glumețe. Prețul 60 b. (cu posta 70 b.)

125 chinături de câri strigă fiori în joc, de I. P. Reteaganul Pr. 24 b. cu porto 30 b.

Noapți de erndă romanele pentru popor, de George Simu. Conține romanele cu tendințe morale. Form. 4° 250 pag. Prețul cor. 1.20 (cu posta cor.1.30)

Opșaguri, cât cioplită cât pilite și la lume înșărite, de I. P. Reteaganul. Vre-o 60 de poezii glumețe. Pr. 80 b. (+ p. 10 b.)

„Pe pragul momentului“, de preotul G. Simu, conține versuri funebrele pentru popor și pentru inteligență. Pr. 50 bani (+ 6 b. porto.)

Amintiri din Grecia de Teodor Bala. Preț cor. 1.20 (plus 10 b. porto.)

Schițe din Italia de Teodor Bala, Prețul 2 cor. (+ 20 b. porto).

Poesii populare despre Avram Iabou ainate și publicate de Simeon Fl. Morariu Preț 1 cor. (+ 10 b. p. rto)

Musa Someșanu, poesii populare diu jurnal Născutulul, culesse de Ion Bogdanu Prețul 50 b. (cu posta 56 b.)

Teoria dramei cu un tratat introductiv despre frumos și artă de prof. Dr. Iosif Blaga. Prețul corôna 3.60 (plus 30 b. porto.)

Pilde și sfaturi pentru popor, de Ioan Pop Reteaganul. Cartea conține vreo 24 deseriiri cari cuprind diferite învățăături pentru trebuințele țeranilor noștri. 50 b (+ 10 b. porto)

Buchete de flori, culesse diugrădina limbei române pentru copil, fascicola III, de I. T. Totan, inv. Ed. I. Pr. 20 b. porto 5.

Poesii, de Bolintineanu. Bătăliile Românilor, II. Prețul 1 cor. (plus 10 b. porto.)

Juvenilia, prosă și versuri, de Sextil Puscariu. Prețul cor. 1.60. pl. 20 b. porto.

Asupra situațiunii, articoli și foișore de Ión A. Lăpedat. Preț. 40 b. pl. 10 b. porto.

Cuvântări funebrele și iertațiunii pentru diferite cause de moarte, de Ioan Papiu Preț. 3 cor. pl. 30 b.

Cuvântări bisericesci pre serbătorile de preste an scrise de Ioan Papiu. Preț. 3 cor. pl. 30 b. porto.

Cuvântări bisericesci scrise de Ioan Papiu Tom. III Preț. 3 cor. pl. 20 b.

Pribec, ediția I de Ioan Iosif Scopol Preț. cor. 1. 50 b. pl. 10 b. porto.

Poesii de A. A. Macedonski. Preț. 3 cor. pl. 20 b. porto.

Infocata și nenrocita dragoste a lui Filaret și Antusel, o povestire foarte frumoasă în versuri, păstrată din bătrâni. Preț. 24 b pl. 3 porto.

Prosă și versuri fabula de Gr. M. Alexandrescu prețul 30 b. plus 5 b. porto.

Istoria lui Stan Pățitul Partea a II-a. Femeia în versuri pentru popor de I. Tim Totan învățător, preț. 20 b. plus 3 b. porto

Scriitorii, ceterorii și criticii de N. Rădulescu-Niger 50 b. plus 5 b. porto.

Influența francesă în România de Al. Xenopol profesor la universitatea din Iași Cu 50 b. + 5 b. porto.

Imbunătățirea stărei sãtenilor de Gr. G. Pencescu, preț, 50 b. + 5 b. porto.

Monologuri în versuri seria a 2-a după Auguste Vacquerie, Eugene Mameel, Uhland, Emile Goudean, E. Grenet-Dancour și L. Raisbonne de Nicolae Ţincu. 1 cor plus 5 b. porto.

Opiniunea publică, conferența ținută la Athenaeul român de C. Dissescu la 27 Februarie 1885 prețul 50 b. plus porto 5 bani

Monolôge de Antoniu Pop : Nr. 1. Pe neapștepte . . . 08 b. Nr. 2. Pentru ce am rămas făcău bătrân . . . 16 b.

Nr. 3 La anul nou . . . 08 b. Nr. 4. Ce nief prin munte nu mi-a trecut . . . 08 b.

Nr. 5. O pășanie . . . 08 b. Tote la olafă 48 b. plus 10 b. porto.

Lira Sionului sėu cãntarea serbătorilor de Aron Boca Velchereanu 50 b. plus 10 b. porto.

Diu trecutul Silvaniei Legendă de Victor Russu 2 cor. plus 10 b. porto.

Buna chivernisală, carte pentru toți întocmită după ideile lui Sam. Smiles de Theodor V. Pașăianu. 40 bani plus 5 b. porto.

Dialogul Ţiranului cu Sãn-Petru la porța raiului sėu glume și petrecere de ajuns. Manual lucrat după bibli. țigănesă de Aron Boca Velchereanu 50 bani plus 5 b. porto.

Cu vėrful penei, scrieri satirico-humoristice de Antoniu Pop 1 Cor plus 10 b. porto.

Economia pentru școlile populare compusă de Teodor Roșiu, învățător la șoala principală română din Lăpușul-Unguresc. Edițiunea a doua. Prețul 60 b. pl. 5 b. Porto.

Ionel educațiunea unui tânăr copil. Carte pentru părinți și alți educători. „Principele morale și creștineste“ de care trebuie să se conducă părinții în educațiunea copiilor lor. Copiii bine creșcuți sunt cea mai sumpă visterie a părinților și cel mai bun primos pe altarul neamului de V. Gr. Borovianu profesor de filosofie și pedagogie. Prețul 2 cor. plus 20 b. porto.

Diu Milian roman. Nenuia sfânt, de Const. Milla. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

Feciorul Popsi. Facerea Joiței. O dragoste a veacului. Roch a Catitei. Amedeo Madini. Din viață tristă După natusă Bacalaureatul, de Const. Milla. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

Cuvinte de aur sau învățăături înțelepte date de un părinte fiului s-uu. Din opesile lui I. H. Campe, tradus în limba română de Ioan Sonea preot gr. cat. în Seplac. Cu permișiunea prea Veneratului Ordinariat 1 cor. 60 b. plus 10 b. porto.

Proba de foc, comedie într-un act după A. Corzbus, localizată de Ion Sonea n. Begdan 30 b plus 10 b. porto.

Sfătuirii de aur sėu calea cãtră fericiire pentru sătesii români de totã starea și etatea. Cel mai acodat premiu pentru pruncii dela școlile confes. sătesii române, de Aron Boca Velchereanu. Cu o prefață de G. Simu. Prețul 60 bani. plus 10 b. porto.

„Cãlindarul Plugarului“ pe anul comun 1902.

A apărut și se pôte procura dela Tipografia A. Muresianu (Braşov) „Cãlindarul Plugarului“ pe anul comun 1902.—Anul X.

Acest cãlindar, care se estinde pe 9 côle de tipar format 8° mare cuprinde:

In partea calendaristicã: Cronologia anului 1902; Regental anului; Serbătorile și alte zile schimbătoare; calcul serbătorilor mai mari; Porturile etc. Urmază partea strict calendaristicã: cele 12 luni ale anului cu sfaturi pentru plugari și semnele de timp după calendarul de 100 de ani.

Urmază Genealogia domnitorilor; Taxele telegramelor și postelor; Competințe de timbru și taxe; Scala timbrelor; Ter-gurile din Ardeal, Bãnat și Țera ungu-

Sz. 13835 - 1901.

tlkvi.

ARVERESI HIRDETŁENYI KIVONAT.

A fogarasi kir. jãrásbiróság. mint telekkönyvi hatóság közhírre teszi, hogy özv. Stoica Györgyné végrehajtatonak kiskoru Román Toma lui Toma végrehajtást szenvedő elleni 160 korona tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a sárkányi kir. jãrásbiróság területén lévõ Felső-Venicze határára fekvő, a felső-veniczai 84 sz. tjkvben adós nevén álló A 21, 22 hrsz. ingatlanra 320 kor. 1617 hrsz. ingatlanra 24 kor.

Table with 5 columns: Property ID, Area (sq m), Price, and other details. Includes entries like 569/1, 944, 1078, 1112, 1304, 1308/a, 1308/b, 1346, 1352, 1355, 1477, 1481, 1490, 1509.

koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelt, és hogy a felebb megjelölt ingatlan az 1902 évi Márczius hó 6-ik napján délelőtt 9 órakor Felső-Veniczen megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becserének 10% át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42 §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kest Fogarason, 1901 évi december hó 18-ik napján.

A kir. jbiróság mint tkvi hatóság. Schupiter. kir. aljbíró.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov. Valabil din 1 Octomrie st. n. 1901.

Table with 2 columns: Plecarea trenurilor din Braşov (Departures from Braşov) and Sosirea trenurilor în Braşov (Arrivals in Braşov). Lists train numbers, destinations (Budapest, Cluj, Sătești), and departure/arrival times.